

Tutkimuksen yhteenveto: Kumppaneiden havainnot eri puolilta Eurooppaa

Keskeisiä havaintoja haavoittuvien ryhmien
digitaalisesta osallisuudesta eri puolilla Eurooppaa
– Perusta INCLUDE ME+ -koulutusohjelmalle
(2025)

www.includemedia.eu

This work is licensed under

Creative Commons
Attribution-NonCommercial-
ShareAlike 4.0 International

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them

01

Sivu 3

Johdanto

02

Sivu 4

Menetelmät

03

Sivu 7

Mitä on osallistava media?

04

Sivu 13

Kunnioittava
rinnakkaiselo ja
vihapuhe

05

Sivu 19

Sosiaalinen
osallisuus
digitaalisen
median avulla

06

Sivu 26

Opetukset,
haasteet ja
mahdollisuudet

07

Sivu 30

Johtopäätökset
digitaalisesta
osallisuudesta
haavoittuvassa
asemassa olevien
yhteisöjen,
maahanmuuttajille
ja pakolaisille

08

Sivu 32

Lopulliset
ehdotukset
osaamista ja
osaamiseen

S I S Ä L L Y S L O
U E T T E L O

01

Johdanto

INCLUDE ME+ hyödyntää osallisuutta välityksen kautta **kehittääkseen uuden koulutusohjelman** ja voimaannuttaakseen korkeakoulujen opettajia, digitaalisen median tarjoajia, kansalaisjärjestöjä ja opiskelijoita **tulemaan vastuullisiksi ja aktiivisiksi yhteistyökumppaneiksi digitaalisen median tulevaisuuden muovaamisessa**, jotta se edistäisi osallisuutta, osallistumista ja rauhanrakentamista kaikkialla Euroopassa.

Tämä raportti on osa työpakettia WP2, joka keskittyy tunnistamaan tärkeimmät tekijät, jotka liittyvät haavoittuvien ryhmien digitaaliseen osallisuuteen. Sen tavoitteena on koota keskustelun ja pohdinnan pääkohdat osallisuudesta syrjäytymisvaarassa olevien ryhmien, erityisesti pakolaisten ja maahanmuuttajien, digitaalisen osallisuuden monimutkaisen prosessin puitteissa.

Näiden tekijöiden tunnistaminen mahdollistaa lähtökohdan luomisen uusille ideoille sisällöntuotannosta yhteistyössä sisällöntuottajien ja keskeisten instituutioiden, kuten korkeakoulujen ja kansalaisjärjestöjen, kanssa.

Tämän raportin tulokset muodostavat perustan IncludeMe+ -koulutusohjelmalle.

Tämä raportti on kooste raportin tärkeimmistä tuloksista, jotka keskittyvät eurooppalaiseen kontekstiin, sekä seitsemästä kansallisesta raportista (Tanska, Suomi, Saksa, Irlanti, Espanja, Turkki, Ukraina), jotka IncludeMe+-hankkeen kumppanit ovat laatineet toukokuun ja joulukuun 2024 välisenä aikana tehdyn kirjallisuustutkimuksen puitteissa.

Tämän digitaalista mediaa ja osallisuutta koskevan tutkimuksen laatimiseksi hankekumppanit ovat **omaksuneet laadullisen metodologisen lähestymistavan, jossa yhdistyvät kirjallisuuskatsaus ja alan asiantuntijoiden syvähaastattelut.**

Tämän lähestymistavan tavoitteena on varmistaa kattava analyysi, joka tarjoaa sekä yleiskatsauksen alan nykytilaan että yksityiskohtaisen lähestymistavan, joka perustuu alan asiantuntijoiden erityisosaamiseen.

Kirjallisuuskatsaus sivu 5

Syvähaastattelut sivu 5

Tietojen triangulointi ja analyysi sivu

6

Kirjallisuuskatsaus

Ensinnäkin tehtiin **systemaattinen kirjallisuuskatsaus**, jonka tavoitteena oli selvittää digitaalisen median ja osallisuuden tutkimuksen nykytilaa **seitsemässä maassa**, jotka ovat aakkosjärjestyksessä **Tanska, Suomi, Saksa, Irlanti, Espanja, Turkki ja Ukraina**. Mukana on myös raportti laajemmasta eurooppalaisesta kontekstista.

Tämä **prosessi** toteutettiin **useassa vaiheessa**:

01

Lähteiden haku ja keruu:

Akateemiset tietokannat, institutionaaliset ja poliittiset asiakirjat, valtion virastojen ja riippumattomien elinten tutkimukset, raportit

02

Kysyttiin

Konsultoitiin digitaalisia oikeuksia ja mediaa käsitteleviä kansalaisjärjestöjä sekä tieteellisiä julkaisuja erikoistuneissa lehdissä.

03

Valinta ja luokittelu:

Määriteltiin sisällyttämisen- ja poissulkemiskriteerit merkityksellisimpien tutkimusten valitsemiseksi, ja etusijalle asetettiin ne, joissa käsiteltiin nimenomaan digitaalista mediaa sekä syrjäytymisvaarassa olevien ryhmien edustusta ja osallistumista koskevia kysymyksiä.

04

Tietojen analysointi ja yhteenveto:

Valituista lähteistä tehtiin kriittinen ja vertaileva lukeminen, jossa tunnistettiin digitaalisen osallisuuden keskeiset trendit, haasteet ja mahdollisuudet. Tulokset järjestettiin temaattisiin luokkiin analysoinnin ja keskustelun helpottamiseksi.

Syvähaastattelut

Kirjallisuuskatsauksen tulosten täydentämiseksi ja tutkimuksen rikastamiseksi asiantuntijoiden näkökulmilla **tehtiin puolistrukturoituja haastatteluja** kolmen digitaalisen viestinnän ja sosiaalisen osallisuuden alan asiantuntijan kanssa.

Osittain strukturoidut haastattelut suunniteltiin syventämään osallistujien käsityksiä, kokemuksia ja analyyseja syrjäytymisvaarassa olevien ryhmien osallistumisesta digitaaliseen mediaan. Haastatteluissa käsiteltiin muun muassa tiedon saannin esteitä, näiden ryhmien edustusta

digitaalisessa ympäristössä sekä aloitteita, joilla pyritään edistämään heidän aktiivista osallistumistaan.

Tietojen triangulointi ja analyysi

Näiden kahden metodologisen strategian – kirjallisuuskatsauksen ja syvähaastattelujen – **yhdistelmä** mahdollisti tietojen triangulaation, joka vahvistaa tutkimuksen validiteettia ja luotettavuutta.

Kirjallisuuskatsauksesta saadut tiedot toimivat perustana haastateltujen asiantuntijoiden mielipiteiden ja kokemusten kontekstualisoinnille ja vertailulle, mikä mahdollisti yhteneväisyyksien, eroavaisuuksien ja uusien pohdintalinjojen tunnistamisen. Tämä kattava lähestymistapa tarjoaa paitsi ajantasaisen diagnoosin osallisuudesta digitaalisissa medioissa, myös arvokasta tietoa strategioiden ja politiikkojen

kehittämiseksi, jotka edistävät aliedustettujen ryhmien tasapuolisempaa edustusta digitaalisessa ympäristössä.

Eri kumppaneiden lähestymistapojen yhdenmukaistamiseksi järjestettiin työpaja, jonka tavoitteena oli tarkentaa sisältöjä ja lähestymistapoja sekä yhteistä raportin rakennetta.

Tämän kokoelman noudattama kansallisen raportin rakenne koostuu seuraavista osista:

01

Mitä ovat osallistavat digitaaliset mediat?

- Määritelmä ja laajuus kansallisten tietojen perusteella (asiantuntijat, artikkelit jne.)
- Digitaalisen median rooli monimuotoisuuden ja osallisuuden edistämisessä

02

Kunnioittava rinnakkaiselo digitaalisessa mediassa

- Kunnioittavan vuorovaikutuksen edistäminen verkossa
- Vihapuheen ja verkkohäirinnän torjuminen
- Keskinäiseen kunnioitukseen perustuvien digitaalisten yhteisöjen rakentaminen

03

Sosiaalinen osallisuus digitaalisen median kautta

- Digitaalinen kuilu ja sosiaalinen eriarvoisuus
- Esteetön suunnittelu ja universaalin suunnittelun periaatteet
- Marginalisoituneiden yhteisöjen voimaannuttaminen digitaalisten alustojen avulla

04

Opitut asiat, haasteet ja mahdollisuudet

- Kansalliset aloitteet. Kokemukset ja vaikutukset. Opitut asiat
- Tulevaisuuden trendit ja suuntaviivat
- Opitut asiat ja menestystekijät

05

Johtopäätös

- Keskeisten tulosten yhteenveto
- Vaikutukset PAR:iin

Kumppanit kehittivät kirjallisuustutkimusta mukauttamalla sitä maantieteelliseen ja temaattiseen kontekstiin. Tämä raportti on kansallisten ja eurooppalaisten kontekstiraporttien tietojen ja keskeisten keskustelukohteiden järjestelmällinen esitys.

03

Mitä on osallistava media?

3.1 Aikaisemmat käsitteet: digitaalinen osallisuus ja risteävä syrjintä

Mitä on digitaalinen osallisuus?

Ennen kuin esitellään osallistavien digitaalisten medioiden määritelmät ja digitaalisten medioiden potentiaali osallistavuuden kannalta, on tärkeää käsitellä **digitaalisen osallisuuden** käsitettä.

Yhdistyneet Kansakunnat määrittelee digitaalisen osallisuuden seuraavasti: "kaikille ja kaikkialla tasapuolinen, mielekäs ja turvallinen pääsy digitaalisten teknologioiden, palvelujen ja niihin liittyvien mahdollisuuksien käyttöön, johtamiseen ja suunnitteluun".

Tässä yhteydessä Euroopan digitaalisten oikeuksien ja digitaalisen vuosikymmenen periaatteiden julistuksen II luvussa – Solidaarisuus ja osallisuus – tunnustetaan, että: "Teknologiaa tulisi käyttää ihmisten yhdistämiseen, ei erottamiseen. Digitaalisen muutoksen tulisi edistää oikeudenmukaista ja osallistavaa yhteiskuntaa ja taloutta ja hyödyttää kaikkia

ihmisiä. Sen tulisi hyödyttää kaikkia, saavuttaa sukupuolten välinen tasapaino ja ottaa huomioon erityisesti ikäihmiset, maaseudulla asuvat, vammaiset tai syrjäytyneet, haavoittuvassa asemassa olevat tai oikeuksiltaan riistetyt ihmiset sekä heidän puolestaan toimivat tahot. Sen tulisi myös edistää kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta".¹

¹ Eurooppalainen julistus digitaalisista oikeuksista ja periaatteista digitaalisen vuosikymmenen ajaksi [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023C0123\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023C0123(01))

On tärkeää mainita, että osa tutkituista lähteistä ja haastatelluista asiantuntijoista toi esiin digitaalisen osallisuuden avaintekijän, jota ei mainita nimenomaisesti missään edellä mainituista määritelmistä ja joka on keskeinen digitaalisen osallisuuden edistämisstrategioiden kehittämisessä. Tämä avaintekijä on intersektionaalisuus. Kirjallisuudessa ja asiantuntijoiden keskuudessa korostettiin, että fyysisessä maailmassa esiintyvät syrjinnän ja eriarvoisuuden mallit toistuvat ja jäljittelevät virtuaalitilassa:

"Sosiaalisissa verkostoissa esiintyy syrjintää, rasismia ja häirintää, koska ne heijastavat sitä, mitä koemme yhteiskuntana. Virtuaalimaailmasta tulee peili, heijastus fyysisestä maailmasta".

Tällä tavoin ymmärretään, että eriarvoisuuden tilanteiden päällekkäisyys (intersektionaalisuus) estää terveellisen "mediaruokavalion" noudattamisen, ja tämä mahdollistaa pohdinnan siitä, millaisessa tilassa kukin henkilö (riippuen hänen etuoikeuksistaan / eriarvoisuuden

kert
kulu
digi

Mitä on risteävä syrjintä?

Euroopan neuvosto määrittelee termin intersektionaalinen syrjintä² seuraavasti: "heijastaa käsitystä siitä, että kahden tai useamman syrjintäperusteen vuorovaikutus voi aiheuttaa haitan, joka on laadullisesti erilainen kuin näiden perusteiden erillinen vaikutus".

Se eroaa "moninkertaisesta syrjinnästä", joka on kattotermi kaikille useiden perusteiden perusteella tapahtuville syrjintätapauksille: risteävään syrjintään sisältyy ajatus, että perusteiden vuorovaikutus on luonteeltaan synergististä". Ikä, sukupuoli, ihonväri, tulot, uskonto, seksuaalinen suuntautuminen jne. voivat olla tekijöitä, jotka päällekkäin voivat johtaa syrjivään toimintaan. Esimerkiksi homoseksuaaleihin mustiin naisiin kohdistuva vihapuhe.

Euroopan neuvosto² määrittelee termin "ristikkäinen syrjintä" seuraavasti: "se heijastaa käsitystä, että kahden tai useamman

syrjintäperusteen vuorovaikutus voi aiheuttaa haitan, joka on laadullisesti erilainen kuin näiden perusteiden erillinen vaikutus. Se eroaa "moninkertaisesta syrjinnästä", joka on kattotermi kaikille useiden perusteiden perusteella tapahtuville syrjintätapauksille: ristikkäinen syrjintä sisältää ajatuksen, että perusteiden vuorovaikutus on luonteeltaan synergististä". Ikä, sukupuoli, ihonväri, tulot, uskonto, seksuaalinen suuntautuminen jne. voivat olla tekijöitä, joiden päällekkäisyys voi johtaa syrjivään toimintaan. Esimerkiksi homoseksuaaleihin mustiin naisiin kohdistuva vihapuhe.

² Euroopan neuvosto <https://www.coe.int/en/web/committee-antidiscrimination-diversity-inclusion/intersectional-discrimination>

3.2 Määritelmät osallistavan digitaalisen määritelmässä

Yhteisiä elementtejä ovat:

Kansallisissa raporteissa heijastuu digitaalisen median ja osallisuuden ilmiöiden ymmärtämisen rikkaus ja monimuotoisuus. Tämä ulottuu itse osallistavan digitaalisen median määritelmään. Määritelmässä on sekä yhtäläisyyksiä että eroja.

01

Esteettömyys kaikille:

Kaikissa kolmessa määritelmässä korostetaan, että digitaalisen median on oltava kaikkien saatavilla riippumatta kyvyistä tai taustasta.

02

Monimuotoisuus ja osallisuus:

Jokainen määritelmä korostaa tarvetta edustaa syrjäytyneitä tai aliedustettuja ryhmiä ja varmistaa tasapuolinen osallistuminen.

03

Esteiden poistaminen:

Kaikissa määritelmässä tunnustetaan, että on tärkeää poistaa esteet – olivatpa ne teknologisia, yhteiskunnallisia tai systeemisiä – osallistavan digitaalisen ympäristön edistämiseksi.

04

Erilaisten näkökulmien edistäminen

Määritelmässä korostetaan tarvetta, että digitaalinen sisältö heijastaa monenlaisia näkemyksiä, mukaan lukien vähemmistöjen näkemykset.

Eroja ovat muun muassa:

01

Jotkut määritelmät keskittyvät digitaaliseen muutokseen sekä asiantuntijoiden ja tutkijoiden rooliin osallistavuuden edistämässä. Vaikka esteettömyys mainitaan, painopiste on laajempi ja korostaa monipuolisten näkökulmien tarvetta digitaalisissa ympäristöissä.

02

Toiset määritelmät viittaavat kansallisten poliittisten puitteiden merkitykseen, jotka muovaavat aktiivisesti osallistavuutta julkisessa lähetystoiminnassa.

03

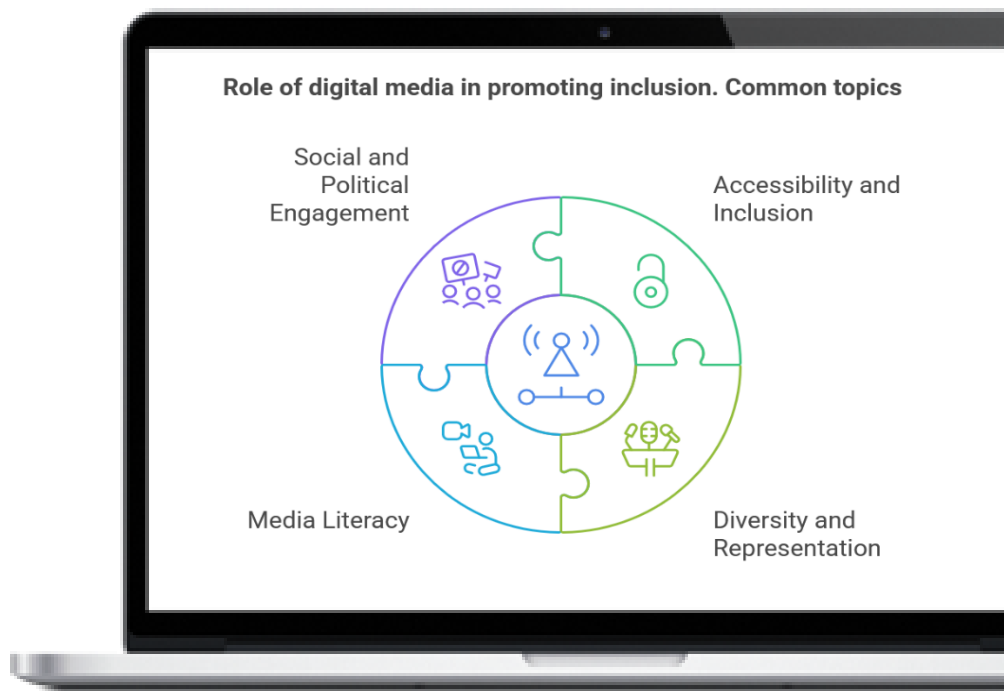
Toiset määritelmät tarjoavat yksityiskohtaisemman ja kattavamman lähestymistavan, jossa käsitellään nimenomaisesti teknologisia esteitä, sosioekonomista osallisuutta ja stereotyyppien välttämistä. Se menee edustavuutta pidemmälle korostaen monimuotoisuuden integroimista digitaalisen median kaikkiin osa-alueisiin ja kannustamalla syrjäytyneitä yhteisöjä aktiiviseen osallistumiseen.

Tässä raportissa osallistavien digitaalisten medioiden ominaisuudet määritellään seuraavasti: Osallistavat digitaaliset mediat ovat digitaalisia alustoja, työkaluja ja sisältöä, jotka on suunniteltu varmistamaan kaikille ihmisille tasavertainen pääsy tietoon ja osallistumismahdollisuudet riippumatta kyvyistä, identiteetistä, etnisestä taustasta, sukupuolesta, iästä tai sosioekonomisesta asemasta. Ne perustuvat teknologisten ja sosiaalisten esteiden poistamiseen ja varmistavat, että digitaaliset ympäristöt ovat esteettömiä, monimuotoisia ja edustavat kaikkia yhteisöjä.

Näiden medioiden ei tulisi vain heijastaa monimuotoisuutta, vaan integroida se aktiivisesti suunnitteluun, tuotantoon ja levitykseen edistämällä tasa-arvoa, syrjäytymisvaarassa olevien ryhmien edustusta ja näkökulmien moninaisuuden kunnioittamista. Niitä tulisi myös tukea sääntelykehyksillä ja politiikoilla, jotka edistävät osallisuutta digitaalisessa ekosysteemissä ja tukevat käytäntöjä, jotka kaventavat digitaalista kuilua ja estävät stereotyyppien, ennakkoluulojen ja eriarvoisuuden toistumista.

Lopulta osallistava digitaalinen media pyrkii luomaan esteettömän, osallistavan ja oikeudenmukaisen digitaalisen ympäristön, jossa kaikki ihmiset voivat ilmaista itseään, osallistua ja hyötyä

3.3 Digitaalisen median rooli monimuotoisuuden ja osallisuuden edistämisessä

Yhteisiä elementtejä ovat:

01

Esteettömyys ja digitaalinen osallisuus

- Painopisteenä on digitaalisten alustojen esteettömyyden tarve, jotta kaikki voivat osallistua paitsi kuluttajina myös sisällöntuottajina. Digitaalisen median roolin yhteys kansalaisosallistumisen ja koulutuksen edistämiseen.

02

Monimuotoisuus ja edustus

- Keskitytään syrjittyjen ryhmien edustuksen lisäämiseen digitaalisessa mediassa.
- Median rooli sosiaalisten ja kulttuuristen näkökulmien muokkaamisessa.

03

Digitaalinen lukutaito ja kriittinen ajattelu

- Painopisteenä on investoida digitaalisen lukutaidon taitojen kehittämiseen, jotta verkossa voidaan liikkua tehokkaasti.
- Riskit, kuten algoritmien ohjaama sisällön personointi ja disinformaation käyttö, jotka voivat vahvistaa ennakkoluuloja, syrjintää ja stereotyyppioita.

04

Digitaalisen median rooli yhteiskunnallisessa ja poliittisessa osallistumisessa

- Digitaalisen median potentiaalin tunnistaminen vuoropuhelun, poliittisen aktivismin ja sosiaalisten kysymysten tietoisuuden edistämässä.

Seuraavassa taulukossa esitetään digitaalisen median tärkeimmät ominaisuudet ja potentiaali osallistavuuden kannalta kussakin analysoidussa maassa

	Tärkeimmät ominaisuudet	Mahdollisuudet
 Espanja	Välitön pääsy tietoon, yleisön vuorovaikutteisuus, sisällön räätälöinti, disinformaation ja valeutisten riski, median demokratisointi sekä uudet formaatit (podcastit, suoratoisto).	Vahva potentiaali riippumattomille digitaalimedioille ja yleisön osallistumiselle, mutta riskejä, kuten väärää tietoa, polarisaatiota ja digitaalista pirstoutumista.
 Euroopan unioni (EU)	Digitaaliset työkalut voivat edistää sosiaalisten liikkeiden toimintaa, sovittelua, rauhanrakentamista ja aktivismia, mutta niihin liittyy myös disinformaation riski.	Voi olla tehokas väline monimuotoisuuden, osallisuuden ja kestäväen rauhan, kansalaisten osallistumisen ja konfliktien ratkaisun edistämiseksi, mutta digitaalinen ekosysteemi voi myös levittää disinformaatiota ja valeutisia.
 Saksa	Tiedotusvälineillä on keskeinen rooli mielipiteiden, poliittisen keskustelun ja kulttuurisen ymmärryksen muokkaamisessa.	Voi olla demokratian osallistumisen ja osallisuuden edistäjä, jos monipuoliset näkökulmat ovat asianmukaisesti edustettuina.
 Turkki	Digitaaliset alustat voivat edistää edustusta, kulttuurista vuoropuhelua ja osallistavuutta koskevaa tietoisuutta.	Mahdollisuus yhdistää erilaisia etnisiä ja sosiaalisia ryhmiä, vahvistaa vähemmistöjen oikeuksia ja tarjota esteetöntä digitaalista koulutusta.
 Tanska	Tanskassa digitaaliset mediat toimivat alustana monimuotoisuuden ja osallisuuden edistämiseksi vahvistamalla aliedustettujen ryhmien ääntä	Vahva mediakäytäntö varmistaa osallistavuuden ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden monipuolisen tarinankerronnan kautta.
 Irlanti	Digitaalisen lukutaidon ohjelmat syrjäytyneille yhteisöille; painopiste digitaalisessa saavutettavuudessa.	Digitaalisten taitojen parantaminen voi vähentää eriarvoisuutta ja edistää taloudellista osallisuutta.
 Suomi	Digitaalinen media on väline koulutukseen, kriittiseen ajatteluun ja kansalaisvaikuttamiseen.	Hyvin kehittynyt mediaympäristö voi edistää kansalaisten tietoisuutta ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

Eri raportit esittävät moninaisia näkökulmia ja lähestymistapoja sosiaaliseen mediaan tehokkaana välineenä monimuotoisuuden ja osallistavuuden edistämiseksi. Niille yhteisenä haasteena on edelleen tasapainon löytäminen saavutettavuuden ja monimuotoisuuden sekä sosiaalisten ja taloudellisten eriarvoisuuksien ja stereotyyppien, väärän tiedon ja polarisaation toistumisen riskien vähentämisen välillä.

Kunnioittava rinnakkaiselo ja vihapuhe

4.1 Kunnioittavan kunnioittavaa vuorovaikutusta verkossa

Eurooppalainen konteksti ja kansalliset raportit kuvaavat maiden kokemuksia kunnioituksen ja osallistavuuden edistämisestä digitaalisissa medioissa. Näissä raporteissa tunnistetut keskeiset tekijät ovat lainsäädäntökehykset, koulutus ja digitaalinen lukutaito, sosiaalisen osallisuuden edistämistoimet, yhteisöjen digitaalinen osallistuminen sekä vihapuheen ja verkkohäirinnän vaikutukset

Maiden yhteiset tekijät

01

Maiden väliset yhteiset tekijät

- Kaikissa raporteissa todetaan, että vihapuheen torjumiseksi ja verkko-käyttäjien vastuullisuuden varmistamiseksi on olemassa oikeudellinen kehys tai oikeudelliset mekanismit. Euroopan tasolla EU on ottanut käyttöön lainsäädäntöä, kuten digipalvelulain (DSA), yritysten kestävän kehityksen due diligence -direktiivin ja tekoälylain, jotka velvoittavat verkkopalvelualustat ja yritykset torjumaan ja ehkäisemään vihapuhetta verkossa. Kansallisella tasolla vihapuheesta säädetään kaikissa rikoslaeissa.
- Samoin kaikissa raporteissa tunnistetaan haasteet sääntöjen täytäntöönpanossa. On tosiasia, että vihapuhe leviää usein lähes vapaasti valvonnan puutteen, haitallisen sisällön tunnistamiseen ja poistamiseen tarkoitettujen erityisten työkalujen käyttämättömyyden sekä nimettömyyden vuoksi. On erittäin huolestuttavaa, että vihapuhe ja muut syrjinnän muodot ovat lisääntyneet digitaalisella alalla ja että verkkohäirintää esiintyy ja se jatkuu. Verkkohäirintä, joka kohdistuu suhteettomasti ihmisiin sukupuolensa, ihonvärinsä, seksuaalisen suuntautumisensa, uskontonsa jne. vuoksi. Toisaalta on mielenkiintoista huomata Euroopan unionissa tai Turkissa käytävä keskustelu sananvapauden ja haitallisen puheen sääntelyn välillä.
- Vihapuheen, väärän tiedon jne. torjumiseksi on tunnistettu joitakin strategioita, kuten ystävällisten muistutusten käyttö keskustelun sävyistä, negatiivisen kritiikin tunnustaminen sekä tosiasioihin perustuvat selvennykset, joissa moderaattorit viestivät yleisölle kunnioittavalla äänensävyllä, vilpittömyydellä ja rehellisyydellä.

02

Koulutus ja digitaalinen lukutaito kunnioittavan verkkokäyttämisen perustana

- Raporteissa korostetaan digitaalisen kansalaisuuden koulutusta, jonka tavoitteena on edistää vastuullista digitaalista osallistumista ja torjua väärää tietoa. Suomi ja Tanska ovat edelläkävijöitä mediataidon integroimisessa koulutuspolitiikkaansa. Näiden toimenpiteiden käyttöönotto ei kuitenkaan ole estänyt vihapuheen tai digitaalisen häirinnän esiintymistä, kuten

03

Digitaalinen media, sosiaalinen osallisuus ja syrjäytyneet yhteisöt

- Digitaalisen median avainrooli syrjäytyneiden äänten vahvistamisessa samalla kun tunnustetaan riski eriarvoisuuden vahvistumisesta. Kyseessä on kaksijakoinen ilmiö, jossa digitaalisten alustojen oikeudellinen vastuu, yhteisön osallistuminen, digitaalinen lukutaito, digitaalinen kuilu ja sisällöntuottajien aktiivinen sitoutuminen ovat avainasemassa.

Myös digitaalisen median potentiaalia kulttuuridiplomatian ja kansalaisvuoropuhelun kannalta korostetaan. Digitaalisten alustojen käytöllä on myönteisiä vaikutuksia etnisten ja uskonnollisten ryhmien välisen rinnakkaiselon edistämiseen. Kaikissa raporteissa tunnustetaan kuitenkin digitaalisen kuilun olemassaolo, joka vaikuttaa erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin.

Maakohtaiset erityispiirteet ja keskeiset haasteet

	Pääpainopistealueet	Keskeiset haasteet
 Espanja	Digitaalisten oikeuksien suojeleminen ja väärän tiedon torjunta Digitaalinen media osallisuuden ja monimuotoisuuden välineenä; medialukutaidon merkitys.	Digitaaliset alustat voivat vahvistaa ennakkoluuloja ja eriarvoisuutta. Vastuullisten digitaalisten vaikuttajien edistäminen vihapuheen torjumiseksi.
 Euroopan unioni (EU)	Vihapuheen sääntelyä ja verkossa osoitettavaa kunnioitusta edistävät oikeudelliset puitteet.	Verkon nimettömyys ruokkii suvaitsemattomuutta ja väkivaltaan yllyttämistä. Säännösten täytäntöönpano sekä sananvapauden ja vihapuheen tasapainottaminen ovat edelleen haasteellisia.
 Saksa	Painopiste selkeässä viestinnässä väärinkäsitysten ehkäisemiseksi ja empatian edistämiseksi.	Tarve laajemmalle yhteiskunnalliselle sitoutumiselle kunnioittavaan digitaaliseen keskusteluun.
 Turkki	Kannustaa kansalaisvuoropuheluun ja kulttuuridiplomatiaan digitaalisten alustojen kautta. Ottaa käyttöön digitaalisen kansalaisuuden koulutuksen.	Sananvapauden ja vihapuheen sääntelyn tasapainottaminen on edelleen haaste. Lisää yhteistyötä hallituksen ja kansalaisjärjestöjen välillä vihapuheen suuntausten seuraamiseksi.
 Tanska	Digital Dannelsen -ohjelmaan on integroitu kunnioittavan verkkokäyttäytymisen opettaminen.	Toimenpiteitä jatketaan sen tehokkuuden varmistamiseksi verkkohäirinnän vähentämisessä.
 Irlanti	Digitaalisen osallisuuden ohjelmien tavoitteena on kaventaa syrjäytyneiden yhteisöjen digitaalista kuilua.	Verkon anonyymiteetti lisää rasismia ja muukalaisvihan riskiä. Syrjäytyneet ryhmät kamppailevat digitaalisen pääsyn ja lukutaidon kanssa. Kielelliset ja kulttuuriset normit vaikeuttavat haitallisen käyttäytymisen tunnistamista ja sääntelyä
 Suomi	Lait ja politiikka tukevat sosiaalista osallisuutta ja demokratiaa digitaalisissa tiloissa. Vastapuheen strategiat.	Toimittajiin kohdistuva vihapuhe on lisääntymässä, ja oikeustoimien toteuttaminen on vaikeaa. Taiteeseen perustuvien vastanarratiivien laajentaminen vihapuheen torjumiseksi.

Tehokkaat strategiat kunnioittavan digitaalisen rinnakkaiselon edistämiseksi edellyttävät kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa koulutuksella, julkisilla politiikoilla ja julkishallinnon tuella tai yhteisön osallistumisella (haavoittuvassa asemassa olevien aktiivisella osallistumisella ja panoksella) on keskeinen rooli. Toisaalta sananvapauden on oltava tasapainossa vastuun kanssa (alustojen ja yksilöiden osalta), samalla kun parannetaan digitaalista lukutaitoa, jotta ihmiset voivat analysoida kriittisesti tietoja, joita he käyttävät ja/tai luovat, sekä hallita verkko-vuorovaikutusta

4.2 Keskinäiseen kunnioitukseen perustuvien digitaalisten yhteisöjen rakentaminen. Marginalisoituneiden yhteisöjen voimaannuttaminen digitaalisten alustojen avulla

Kansallisissa raporteissa on tunnistettu useita kokemuksia, joiden avulla on pyritty edistämään osallistavia, kunnioittavia ja opettavaisia digitaalisia ympäristöjä.

Eri maat luottavat erityisiin julkisiin politiikkoihin, joista osa liittyy strategioihin digitaalisen kuilun ylittämiseksi. Eri julkisten ja yksityisten sekä yhteisöpohjaisten organisaatioiden välinen yhteistyö on avainasemassa digitaalisten yhteisöihin perustuvien kokemusten rakentamisessa. Esimerkkejä näistä kokemuksista ovat.

Osallisuus ja kunnioitus:

01

Tanska edistää osallistavuutta Mødrehjælpen- ja Børns Vilkår -alustojen kaltaisten alustojen kautta, jotka luovat tukea tarjoavia digitaalisia tiloja haavoittuville yhteisöille ja lapsille.

02

Irlanti korostaa digitaalista kansalaisuutta ja kannustaa keskinäiseen kunnioitukseen verkkoyhteisöissä.

03

Espanja tukee moderoituja keskustelufoorumeita ja sisällöntuottajien koulutusta stereotyyppien ehkäisemiseksi.

04

Saksassa naapurustoihin liittyvät digitaaliset alustat ja sosiaalinen media ovat nousseet esiin monipuolisina, alati muuttuvina tiloina yhteyksien luomiseksi. Nämä alustat antavat yksilöille mahdollisuuden olla yhteydessä toisiinsa, jakaa tietoa ja osallistua paikallisiin aloitteisiin, usein kaventamalla eri sosiaalisten ryhmien välisiä kuiluja ja edistämällä yhteisöllisyyttä.

05

#ATodoColor-kampanja käynnistettiin torjumaan digitaalisessa mediassa esiintyvää vihapuhetta, joka kohdistuu maahanmuuttajiin ja muihin syrjittyihin ryhmiin. Kampanja tunnustaa nuorten keskeisen roolin ja kannustaa heitä paitsi kuluttamaan sisältöä myös luomaan viestejä, jotka edistävät suvaitsevaisuutta, tasa-arvoa ja kunnioitusta.

Digitaalinen koulutus ja ammatillinen kehittyminen:

01

Saksan "UndiMeS"-ohjelma tarjoaa joustavaa ja modulaarista digitaalista koulutusta opettajille, jossa yhdistyvät mikro-oppimisyksiköt ja käytäntöyhteisö, mikä parantaa heidän kykyään olla vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa digitaalisella aikakaudella.

02

Turkin BTK ja yhteistyö oppilaitosten kanssa tarjoavat jäsenneltyä koulutusta verkkokäyttäytymisestä, turvallisuudesta ja eettisestä digitaalisesta käyttäytymisestä.

03

Digital4All keskittyy vahvistamaan yliopistojen kykyä suunnitella ja tarjota osallistavia digitaalisia oppimiskokemuksia

Verkkoturvallisuus ja tietoisuus:

01

Turkki integroi digitaalisen etiikan opetuksen kansallisiin ohjelmiin ja yliopistojen opetussuunnitelmiin.

02

Espanja ja Irlanti edistävät vastuullista verkkokäyttäytymistä järjestelmällisten keskustelujen ja aloitteiden avulla.

03

Børns Vilkår (Lasten hyvinvointi) keskittyy luomaan turvallisia tiloja lapsille verkossa ja edistämään kunnioittavien ja osallistavien digitaalisten tilojen kehittämistä.

04

#ATodoColor-kampanja käynnistettiin torjumaan digitaalisessa mediassa esiintyvää vihapuhetta, joka kohdistuu maahanmuuttajiin ja muihin syrjittyihin ryhmiin. Kampanja tunnustaa nuorten keskeisen roolin ja kannustaa heitä paitsi kuluttamaan sisältöä myös luomaan viestejä, jotka edistävät suvaitsevaisuutta, tasa-arvoa ja kunnioitusta.

Digitaalinen koulutus ja ammatillinen kehittyminen:

01

Saksan "UndiMeS"-ohjelma tarjoaa joustavaa ja modulaarista digitaalista koulutusta opettajille, jossa yhdistyvät mikro-oppimisyksiköt ja käytäntöyhteisö, mikä parantaa heidän kykyään olla vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa digitaalisella aikakaudella.

02

Turkin BTK ja yhteistyö oppilaitosten kanssa tarjoavat jäseneltyä koulutusta verkkokäyttäytymisestä, turvallisuudesta ja eettisestä digitaalisesta käyttäytymisestä.

03

keskittyy vahvistamaan yliopistojen kykyä suunnitella ja tarjota osallistavia digitaalisia oppimiskokemuksia.

Verkkoturvallisuus ja tietoisuus:

01

Turkki integroi digitaalisen etiikan opetuksen kansallisiin ohjelmiin ja yliopistojen opetussuunnitelmiin.

02

Espanja ja Irlanti edistävät vastuullista verkkokäyttäytymistä järjestelmällisten keskustelujen ja aloitteiden avulla.

03

Børns Vilkår (Lasten hyvinvointi) keskittyy luomaan lapsille turvallisia tiloja verkossa ja edistämään kunnioittavien ja osallistavien digitaalisten tilojen kehittämistä

05

Sosiaalinen osallisuus digitaalisen median kautta

5.1 Digitaalinen kuilu ja eriarvoisuus

Digitaalinen kuilu on edelleen merkittävä haaste useissa Euroopan maissa, ja se vaikuttaa eri sosiaalisiin ryhmiin ja maantieteellisiin alueisiin, erityisesti maaseudulla. UNESCO:n raportin ”Digital Inclusion for Low-skilled and Low-literate People. A landscape review” (Digitaalinen osallisuus matalan osaamistason ja lukutaidottomille ihmisille. Katsaus tilanteeseen)³

Tärkeimmät esteet digitaalisen osallisuuden lisäämiselle ovat:

- infrastruktuurin puute
- alhaiset tulot ja kohtuuhintaisuus
- digitaalisten valmiuksien ja taitojen puute (peruslukutaidon ja digitaalisen lukutaidon puute)
- kannustimien puute digitaalisten työkalujen käyttöön, mikä tunnetaan internetin omaksumisen puutteena. Tämä voi johtua internetin käytön kulttuurisesta ja sosiaalisesta hyväksymättömyydestä, tietoisuuden ja ymmärryksen puutteesta internetistä tai siitä, että verkkosisältöä ei pidetä houkuttelevana.

Epäyhtenäinen pääsy teknologiaan ylläpitää tiettyjen ryhmien syrjäytymistä. Tämä epätasaisuus tieto- ja viestintätekniikan saatavuudessa ja käytössä rajoittaa heidän täysimääräistä osallistumistaan digitaaliseen yhteiskuntaan

Sosiaaliset verkostot ja sosiaalinen pääoma vaikuttavat merkittävästi digitaaliseen osallisuuteen

³ Zelezny-Green, R, Vosloo, S, Conole, G & Curran, S (toim.) 2018, A landscape review: digital inclusion for low-skilled and low-literate people, UNESCO, Pariisi, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261791>

Digitaalista kuilua on tunnistettu kolmea tyyppiä:

01

Ensimmäinen digitaalinen kuilu liittyy teknologian saatavuuteen. Teknologian saatavuus riippuu ihmisten sosioekonomisesta tilanteesta yhteiskunnassa. Tässä mielessä mitä huonompi sosioekonominen tilanne on, sitä suurempia ovat vaikeudet päästä käsiksi teknologiaan ja sen käyttöön tarvittavaan infrastruktuuriin: tietokoneen saatavuus, internetyhteys, teknologisen laitteiston laatu tai teknologian ylläpito.

02

Toinen digitaalinen kuilu liittyy ”asenteisiin teknologiaa kohtaan, motivaatioon käyttää sitä tai koettuun vaikeuteen tai hyödyllisyyteen”.

03

Kolmas digitaalinen kuilu liittyy teknologian omaksumiseen, sen käyttöön ja ”ihmisten epätasa-arvoisiin mahdollisuuksiin hyödyntää uusia teknologioita”.

EU on laatinut erityisen strategisen kehyksen digitaalisen kuilun torjumiseksi. Euroopan parlamentti tunnusti 13. joulukuuta 2022 antamassaan päätöslauselmassa digitaalisesta kuilusta digitalisaation aiheuttamat sosiaaliset erot ja korosti tarvetta puuttua digitaaliseen kuiluun ja haavoittuvien sosiaaliryhmien taloudelliseen syrjäytymiseen, jotta digitaalinen muutos ei jätä ketään jälkeen, erityisesti niitä, joilla on suurin riski jäädä vaille digitaalisia taitoja, joita tarvitaan julkisten ja yksityisten palvelujen digitalisoinnin potentiaalin hyödyntämiseen, jotta kaikki kansalaiset voidaan ottaa mukaan digitaaliseen yhteiskuntaan riippumatta heidän tuloistaan, sosiaalisesta tilanteestaan, maantieteellisestä sijainnistaan, terveydestään tai iästään. Tässä kehyksessä EU käynnisti Digitaalinen vuosikymmen 2030 -strategian ja Euroopan digitaalisten oikeuksien ja periaatteiden julistuksen, jossa todetaan EU:n sitoutuminen ”turvalliseen, varmaan ja kestäväan digitaaliseen muutokseen, joka asettaa ihmiset keskiöön EU:n perusarvojen ja perusoikeuksien mukaisesti”.

Tässä kehyksessä maakohtaisissa raporteissa tunnustetaan digitaalisen kuilun olemassaolo ja yleisyys haavoittuvien ryhmien, kuten matalan sosioekonomisen aseman omaavien maahanmuuttajien ja pakolaisten, keskuudessa. Maahanmuuttajien ja pakolaisten digitaalinen kuilu muotoutuu risteävän syrjinnän kautta, mikä tarkoittaa sellaisten tekijöiden yhdistelmää kuin sukupuoli, ikä, sosioekonominen asema, koulutustaso, kielitaito, digitaalinen lukutaito, sosiaaliset verkostot tai sosiaalinen pääoma, jotka kaikki vaikuttavat heidän pääsyynsä digitaalisiin teknologioihin, niiden käyttöön ja omaksumiseen. Sukupuolella on ratkaiseva merkitys, sillä maahanmuuttaja- ja pakolaisnaiset kohtaavat

usein lisäesteitä kulttuuristen normien, perhevelvollisuuksien ja rajoitetun taloudellisen itsenäisyyden vuoksi, mikä rajoittaa heidän mahdollisuuksiaan tutustua digitaalisiin työkaluihin ja luottamustaan niiden käyttöön. Ikä vaikuttaa myös digitaaliseen osallisuuteen: nuoremmat maahanmuuttajat ovat yleensä paremmin perehtyneitä teknologiaan, kun taas vanhemmat henkilöt saattavat kohdata vaikeuksia aiemman digitaalisen kokemuksen ja oppimismahdollisuuksien puutteen vuoksi.

Sosioekonominen asema on keskeinen tekijä, sillä pienituloisilla maahanmuuttajilla ei usein ole pääsyä luotettaviin internetyhteyksiin tai digitaalisen lukutaidon koulutukseen, mikä rajoittaa heidän kykyään saada täysi hyöty internetistä ja sieltä löytyvistä resursseista. Koulutustaso vaikuttaa myös digitaalisiin taitoihin. Korkeakoulutetut sopeutuvat todennäköisemmin nopeasti digitaalisiin ympäristöihin, kun taas vähäisen koulutuksen saaneet voivat kohdata vaikeuksia internetin käytössä, etenkin jos heillä on kielimuuria.

Sosiaaliset verkostot ja sosiaalinen pääoma vaikuttavat merkittävästi digitaaliseen osallisuuteen. Vahvat sosiaaliset yhteydet auttavat maahanmuuttajia saamaan tukea digitaalisten taitojen oppimisessa ja verkkomahdollisuuksien hyödyntämisessä, kun taas niillä, joilla on rajalliset verkostot, voi olla vaikeuksia integroitua digitaalisesti, mikä vahvistaa sosiaalista ja taloudellista syrjäytymistä. Sosiaalisen median alustat voivat toimia tärkeinä välineinä viestintään, työnhakuun ja välttämättömien palvelujen saantiin, mutta epätasainen pääsy näihin verkostoihin syventää digitaalista kuilua entisestään.

Lopulta näiden tekijöiden risteys (risteävä syrjintä) määrää, miten maahanmuuttajat ja pakolaiset voivat osallistua digitaaliseen maailmaan. Ilman kohdennettuja toimia tämän kuilun kaventamiseksi he ovat vaarassa syrjäytyä entisestään, mikä rajoittaa heidän pääsyään koulutukseen, työmarkkinoille ja välttämättömiin julkisiin palveluihin. Kattavat digitaalisen osallisuuden strategiat, jotka puuttuvat näihin eriarvoisuuksiin, ovat välttämättömiä heidän täysimääräisen osallistumisensa varmistamiseksi yhteiskuntaan.

Kansalliset raportit osoittavat, että maat ovat toteuttaneet erilaisia politiikkoja ja lähestymistapoja digitaalisen kuilun kaventamiseksi keskittyen yhteyksien ja laitteiden saatavuuteen, digitaalisten taitojen parantamiseen ja digitaalisen osallistumisen edistämiseen. Tanskassa digitaalinen kuilu vaikuttaa edelleen ikääntyneeseen väestöön ja sosioekonomisesti heikommassa asemassa oleviin huolimatta maan edistyneestä digitaalisesta infrastruktuurista. Telecentre Denmarkilla on keskeinen rooli tämän kuilun kaventamisessa tarjoamalla digitaalisen lukutaidon koulutusta ja pääsyä teknologiaan heikommassa asemassa oleville ryhmille. Suomi hyödyntää digitaalista mediaa sosiaalisen osallisuuden edistämiseksi tarjoamalla alustoja koulutukselle, viestinnälle ja kansalaisosallistumiselle. Digitaaliset eriarvoisuudet kuitenkin jatkuvat, ja erot pääsyssä, taidoissa ja asenteissa teknologiaa kohtaan pahentavat edelleen sosiaalista syrjäytymistä, mikä korostaa tarvetta aloitteille, jotka parantavat digitaalista lukutaitoa ja varmistavat tasapuolisen pääsyn resursseihin.

Ukrainalla on merkittäviä haasteita maaseudulla ja ikääntyneiden keskuudessa, missä rajoitettu pääsy nopeaan internetiin ja digitaalisiin laitteisiin rajoittaa osallistumista digitaaliseen talouteen ja yhteiskuntaan. Saksassa vuoden 2019 koulujen digipakti on merkittävä askel kohti koulutuksen digitaalisen infrastruktuurin parantamista, sillä se tarjoaa rahoitusta ja tukea koulujen teknologian päivittämiseen oppilaiden välisen digitaalisen kuilun kaventamiseksi. Espanjassa offline-tilanteen sosiaaliset eriarvoisuudet heijastuvat digitaaliseen maailmaan, mikä johtaa niin sanottuun ”digitaaliseen kerrostumiseen”, joka vaikuttaa erityisesti taloudellisissa vaikeuksissa oleviin maahanmuuttajiin ja pakolaisiin. Kielimuurit, digitaalisten taitojen puute sekä laitteiden ja verkkoyhteyksien rajoitettu saatavuus vaikeuttavat näiden ryhmien integroitumista ja pääsyä välttämättömiin palveluihin.

Irlannin kansallinen digistrategia käsittelee digitaalisen kuilun monia ulottuvuuksia varmistamalla laajakaistan ja nopean internetin saatavuuden matalatuloisille ja maaseutuyhteisöille sekä tarjoamalla digitaalisen lukutaidon koulutusta Digital Skills for Citizens

Scheme -ohjelman kautta. Lisäksi pyritään kaventamaan digitaalisten taitojen ja työllistymismahdollisuuksien välistä kuilua erityisesti syrjäytyneiden yhteisöjen osalta. Turkki on omaksunut ennakoivan lähestymistavan digitaalisen eriarvoisuuden vähentämiseen laajentamalla infrastruktuuria, toteuttamalla digitaalisen lukutaidon ohjelmia, tarjoamalla osallistavia sähköisiä viranomaispalveluja ja antamalla kohdennettua tukea heikommassa asemassa oleville ryhmille tasapuolisemman digitaalisen ympäristön luomiseksi.

Kattava, monialainen lähestymistapa osana monialaista strategiaa on olennaisen tärkeää digitaalisen osallisuuden edistämiseksi digitaalisesta syrjäytymisestä kärsivien henkilöiden keskuudessa. Tämä lähestymistapa varmistaa, että yhteiskunnan eri toimijat (julkishallinto, kansalaisjärjestöt, yksityiset organisaatiot, digitaaliset alustat, yhteiskunnalliset liikkeet, yksityishenkilöt jne.) tekevät yhteistyötä digitaalisen kuilun kaventamiseksi, offline-maailman eriarvoisuuden toistumisen estämiseksi ja paitsi teknologian saatavuuden myös digitaaliseen maailmaan aktiivisesti ja tehokkaasti osallistumiseen tarvittavien taitojen ja itseluottamuksen edistämiseksi.

Teknologian ja internetin saatavuuden edistämisen kannalta digitaalisten laitteiden ja yhteyksien kustannusten alentaminen sekä ilmaisten yhteyspisteiden (esimerkiksi kirjastojen) laajentaminen olisi ratkaisevan tärkeää digitaalisesta syrjäytymisestä uhkaaville ihmisille. Digitaalisten taitojen edistämisen osalta koulutusohjelmat, työpajat ja koulutushankkeet on suunniteltava siten, että ne ottavat huomioon erilaiset sosiaaliset taustat ja moniulotteisen syrjinnän, ja varmistettava, että kielimuurit eivät estä maahanmuuttajia ja pakolaisia hankkimasta välttämättömiä digitaalisia taitoja. Digitaalista osallistumista ja omistautumista tulisi myös vahvistaa ottamalla haavoittuvassa asemassa olevat yhteisöt mukaan digitaalisten työkalujen suunnitteluun ja varmistamalla, että heidän tarpeisiinsa ja erityishaasteisiinsa vastataan. Lisäksi on elintärkeää lisätä tietoisuutta muukalaisvihasta ja naisvihasta digitaalisissa tiloissa, erityisesti väärän tiedon kontekstissa. Vastanarratiivien kannustaminen ja vaihtoehtoisten näkökulmien tukeminen voivat haastaa olemassa olevia stereotypioita ja ennakkoluuloja. Lopuksi voidaan todeta, että syrjäytyneiden ryhmien osallistumisen edistäminen digitaalisissa tiloissa voi auttaa edistämään positiivisempaa ja inhimillisempää kuvausta sekä rohkaista empatiaan, kunnioitukseen ja suurempaan sosiaaliseen osallisuuteen.

5.2 Esteetön suunnittelu ja universaali suunnittelu Periaatteet

EU:n verkkosivujen saavutettavuusdirektiivi asettaa saavutettavuusvaatimuksia julkisen sektorin verkkosivustoille ja mobiilisovelluksille, mikä takaa yhdenmukaiset standardit kaikissa jäsenvaltioissa.

Audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi parantaa perinteisten ja tilausperusteisten mediapalvelujen esteettömyyttä, kun taas Euroopan sähköisen viestinnän säännöstö velvoittaa tarjoamaan vastaavia palveluja ja kohtuuhintaista pääsyä erityislaitteisiin vammaisille käyttäjille. eIDAS-asetus turvaa rajat ylittävät digitaaliset transaktiot varmistamalla digitaalisten identiteettipalvelujen esteettömyyden. Marrakeshin direktiivi ja asetus parantavat vammaisten henkilöiden pääsyä painettuun materiaaliin, ja Euroopan esteettömyyslaki poistaa esteitä esteettömille tuotteille ja palveluille, mukaan lukien verkkosivustojen ja käyttöjärjestelmien esteettömyys. Digitaalinen esteettömyys tarkoittaa, että verkkosisällön, kuten tekstien, kuvien, lomakkeiden, äänien jne. tulisi olla esteetöntä ja ymmärrettävää mahdollisimman monelle ihmiselle ilman syrjintää.

Tanska on edelläkävijä esteettömän digitaalisen suunnittelun alalla noudattamalla verkkosisällön saavutettavuusohjeita (WCAG). Tanskalaiset suunnittelijat integroivat universaalin suunnittelun periaatteet varmistaen, että digitaaliset tuotteet ja palvelut sopivat kaikille käyttäjille, erityisesti vammaisille. Nämä aloitteet vahvistavat Tanskan sitoutumista digitaaliseen osallisuuteen.

Suomi valvoo Euroopan esteettömyyslain noudattamista ja vaatii sekä julkista että yksityistä sektoria tarjoamaan esteettömiä digitaalisia palveluita, mukaan lukien televiestintä, verkkokauppa ja itsepalvelupäätteet. Digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettu laki varmistaa, että julkiset digitaaliset alustat ovat kaikkien käyttäjien saatavilla. Suomen kansallisessa politiikassa korostetaan tasa-arvoa, syrjimättömyyttä ja vammaisten aktiivista osallistumista. Sosiaali- ja terveysministeriö valvoo esteettömyyslainsäädäntöä ja ottaa sidosryhmien palautteen huomioon luodessaan kattavaa kehystä

Euroopan unioni on toteuttanut joukon lainsäädännöllisiä toimenpiteitä osallistavan digitaalisen ympäristön varmistamiseksi.

Saksa asettaa etusijalle osallistavan digitaalisen koulutuksen soveltamalla yliopistoissa Universal Design for Learning -periaatteita, joilla varmistetaan, että kaikilla opiskelijoilla on tasavertainen pääsy digitaaliseen koulutukseen. Opettajat tarvitsevat lisäresursseja esteettömien digitaalisten materiaalien luomiseen, mikä edistää osallistavampaa oppimisympäristöä. Laajempi "Design for All" -lähestymistapa edistää teknologioiden kehittämistä, jotka vastaavat moninaisiin tarpeisiin ja parantavat digitaalisen koulutuksen ja median esteettömyyttä.

Espanjassa painotetaan esteetöntä digitaalista suunnittelua ja medialukutaitoa. Digitaalisiin alustoihin on integroitu ominaisuuksia, kuten tekstitys, näytönlukijat ja inklusiiviset kielivaihtoehdot. Medialukutaitoa edistävät aloitteet opettavat kansalaisille, miten tunnistaa algoritmien puolueellisuutta ja tarkistaa tiedon luotettavuutta. Koulutusohjelmat, mukaan lukien EU:n tukemat aloitteet, antavat opiskelijoille taitoja tunnistaa väärää tietoa ja suhtautua kriittisesti digitaaliseen sisältöön.

Irlanti keskittyy digitaaliseen osallisuuteen hallituksen ja yhteisöjen yhteistyön kautta. Kansallinen digistrategia parantaa yhteyksiä, digitaalisia taitoja ja teknologian saatavuutta. Digital Skills for Citizens Scheme -ohjelma tarjoaa ilmaista koulutusta henkilöille, joilla on heikko digitaalinen lukutaito, erityisesti ikääntyneille ja heikommassa asemassa oleville ryhmille. Media Literacy Ireland (MLI) edistää medialukutaitoa, kun taas Data Protection Commission (DPC) laatii esteettömyysstandardeja digitaaliselle sisällölle. Kansalaisneuvontapalvelut auttavat syrjäytyneitä yhteisöjä julkisten palveluiden ja digitaalisten alustojen käytössä.

Ukraina hyödyntää digitaalista mediaa tarjotakseen helposti saatavilla olevaa tietoa maan sisäisille pakolaisille (IDP) ja auttaakseen heitä integroitumaan uusiin yhteisöihin. Digitaalisen saavutettavuuden varmistaminen tietopalveluissa mahdollistaa sisäisten pakolaisten pääsyn välttämättömiin resursseihin, helpottaa heidän siirtymistään ja edistää sosiaalista osallisuutta. Nämä monipuoliset strategiat osoittavat, että lainsäädännön, koulutuksen ja yhteisön osallistumisen yhdistelmä on olennaista digitaalisen saavutettavuuden saavuttamiseksi kaikille kansalaisille kaikkialla Euroopassa.

CEDEFOP määrittelee digitaalisen lukutaidon ”kyvyksi käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa tiedon etsimiseen, kriittiseen arviointiin, luomiseen ja välittämiseen, mikä edellyttää sekä kognitiivisia että teknisiä taitoja”.

Tällä käsitteellä on kolme ulottuvuutta:

01

Käytännön taidot:

Kyky lukea, kirjoittaa ja ymmärtää erilaisia digitaalisia sisältöjä, kuten tekstiä, kuvia, videoita ja ääniä. Tähän kuuluu myös kyky käyttää digitaalisia työkaluja tehokkaaseen viestintään.

02

Kulttuurinen tietoisuus:

Ymmärrys siitä, miten digitaalista mediaa käytetään asianmukaisesti eri tilanteissa, kuten sosiaalisten, koulutuksellisten tai työelämään liittyvien suhteiden luomisessa verkossa.

03

Kriittinen ajattelu:

Todellinen digitaalinen lukutaito tarkoittaa paitsi digitaalisen median hyvää käyttöä myös sen toimintatapojen kyseenalaistamista ja parantamista, ”kyvyn kehittämistä muuttaa niitä aktiivisesti ja luovasti”.

Eurooppalaisessa kontekstissa digitaalinen lukutaito tunnustetaan välttämättömäksi taidoksi täysimääräiseen osallistumiseen yhteiskunnassa, mukaan lukien tekniset, kognitiiviset, sosiaaliset, kansalais- ja luovat osaamisalueet. Näiden taitojen tulisi mahdollistaa yksilöiden osallistuminen elämän taloudellisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin ulottuvuuksiin samalla kun he toimivat aktiivisesti demokraattisissa prosesseissa

Mediataito ja erityisesti kriittisen ajattelun ulottuvuus liittyvät läheisesti demokratiaan, sillä ne varmistavat, että yksilöt voivat arvioida digitaalista sisältöä kriittisesti ja osallistua vastuullisesti digitaalisiin tiloihin.

Euroopan neuvosto vahvistaa tätä käsitettä digitaalisen kansalaisuuden kautta, joka edistää vastuullista ja kunnioittavaa verkko-osallistumista, luotettavan tiedon saatavuutta ja ihmisoikeuksien puolustamista. Euroopan komissio korostaa mediataidon merkitystä ja on vastannut siihen aloitteilla, kuten digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmalla (2021–2027), jonka tavoitteena on luoda laadukasta, osallistavaa ja saavutettavaa digitaalista koulutusta, sekä digitaalisen kansalaisuuden koulutuskäsikirjalla, joka tarjoaa ohjeita opettajille ja päätöksentekijöille vastuullisen digitaalisen

osallistumisen edistämiseksi.

Tanskan digistrategiassa painotetaan osallisuutta ja digitaalisen lukutaidon varmistamista kaikille kansalaisille. Digital Postin kaltaiset aloitteet, jotka velvoittavat digitaaliseen viestintään julkisen sektorin kanssa, ovat kohdanneet haasteita erityisesti ikääntyneiden ja maahanmuuttajien keskuudessa. Tämän seurauksena Tanska on lisännyt investointeja digitaalisten taitojen koulutukseen lukutaitoaukon kaventamiseksi ja laajemman osallistumisen varmistamiseksi digitaalitalouteen.

Suomi on integroinut medialukutaidon kansalliseen koulutusjärjestelmäänsä varmistaakseen, että yksilöt kehittävät kriittisiä digitaalisia taitoja varhaislapsuudesta aikuisuuteen. Kansallinen audiovisuaalinen instituutti johtaa medialukutaitoa koskevia aloitteita edistämällä vastuullista mediankulutusta ja kansalaisosallistumista. Julkiset kirjastot ja yhteiskunnalliset organisaatiot tukevat elinikäistä mediakasvatusta auttamalla aikuisia ja ikäihmisiä parantamaan digitaalista lukutaitoaan. Hallitus painottaa myös medialukutaitoa väärän tiedon torjumiseksi erityisesti kansalliseen turvallisuuteen ja maahanmuuttoon liittyvillä aloilla.

Saksa edistää medialukutaitoa osavaltioiden järjestämällä laajamittaisilla kampanjoilla. Nämä kampanjat lisäävät tietoisuutta vastuullisesta digitaalisesta toiminnasta ja tarjoavat kansalaisille työkaluja turvalliseen liikkumiseen digitaalisissa ympäristöissä. Painopiste ei ole pelkästään teknologian saatavuudessa, vaan myös siinä, että yksilöille annetaan kriittisiä taitoja arvioida tietoa ja suojautua digitaalisilta uhilta.

Espanja on ottanut käyttöön kattavan lähestymistavan digitaaliseen osallisuuteen. Vuodesta 2013 lähtien maassa on kehitetty aloitteita, joissa keskitytään esteettömyyteen, digitaaliseen lukutaitoon, sukupuolten tasa-arvoon ja työllistettävyyteen. Spain Digital 2026 -ohjelmassa painotetaan mediataitoja ja algoritmista lukutaitoa, mikä auttaa käyttäjiä ymmärtämään digitaalisen sisällön puolueellisuutta ja suhtautumaan kriittisesti verkossa olevaan tietoon. Koulutusohjelmissa opetetaan oppilaita arvioimaan lähteiden luotettavuutta ja tunnistamaan väärää tietoa, mikä tukee tietoon perustuvaa kansalaisosallistumista.

Irlanti edistää digitaalista lukutaitoa hallituksen, voitto tavoittelemattomien järjestöjen ja yhteisöjärjestöjen välisen yhteistyön avulla. Media Literacy Ireland (MLI) edistää kriittistä median arviointia, kun taas tietosuojakomissio (DPC) asettaa digitaalisen sisällön saavutettavuusstandardit. Kansallisessa digistrategiassa korostetaan yhteyksiä, digitaalisia taitoja ja teknologian saatavuutta. Digital Skills for Citizens Scheme -ohjelma tarjoaa ilmaista koulutusta heikommassa asemassa oleville ryhmille varmistaen, että kaikki kansalaiset voivat hyötyä digitaalisesta kehityksestä.

Ukraina korostaa digitaalisen lukutaidon merkitystä osallisuuden edistämiseksi, erityisesti maan sisäisten pakolaisten (IDP) keskuudessa. Digitaalinen media auttaa yksilöitä integroitumaan uusiin yhteisöihin tarjoamalla helposti saatavilla olevaa tietoa välttämättömistä palveluista. Kattavat digitaalisen lukutaidon ohjelmat, jotka keskittyvät lapsiin ja nuoriin, tähtäävät kriittisten mediataitojen parantamiseen ja vastuullisen digitaalisen osallistumisen edistämiseen.

Täytäntöönpanemalla suojelulakeja ja tukemalla ruohonjuuritason aloitteita Ukraina hyödyntää digitaalista mediaa tietoisien ja verkostoituneen yhteiskunnan rakentamiseksi.

Turkki on käynnistänyt Digital Turkey -hankkeen digitaalisen infrastruktuurin ja lukutaidon parantamiseksi. Digitaalisen median alustat ovat keskeisessä roolissa julkisessa keskustelussa ja sosiaalisessa osallisuudessa, erityisesti aliedustettujen ryhmien, kuten etnisten vähemmistöjen, naisten ja vammaisten, osalta. Hallituksen aloitteet keskittyvät digitaalisten resurssien saatavuuden laajentamiseen, kun taas kansalaisjärjestöt ajavat median osallisuutta ja lukutaito-ohjelmia sosiaalisten kuilujen kaventamiseksi.

Jokainen maa toteuttaa erilaisia strategioita medialukutaidon ja digitaalisen osallisuuden parantamiseksi käyttämällä poliittista ja strategista kehystä ja keskittymällä koulutushankkeisiin sekä joissakin tapauksissa luomalla ja edistämällä yhteisön kehitysmahdollisuuksia. Nämä moninaiset lähestymistavat korostavat medialukutaidon yleistä merkitystä demokraattisen osallistumisen, kriittisen ajattelun ja digitaalisen resilienssin edistämiseksi. Tässä yhteydessä on tärkeää korostaa, että näiden poliitikkojen haasteet liittyvät riskiin, että eriarvoisuus jatkuu. Tästä syystä moniulotteinen lähestymistapa on välttämätön digitaalisen eriarvoisuuden ytimeen puuttumiseksi.

Digitaalinen lukutaito on olennaisen tärkeää haavoittuvien yhteisöjen voimaannuttamiseksi. Lisäksi digitaalinen lukutaito voi edistää yhteisön rakentamista ja yhteistoimintaa sekä parantaa haavoittuvassa asemassa olevien kulttuurista ja sosiaalista pääomaa. Kyky käyttää digitaalista mediaa tehokkaasti mahdollistaa kokemusten jakamisen, oikeuksien puolustamisen ja yhteistyön hankkeissa, joiden tavoitteena on parantaa heidän sosiaalista asemaansa. Kulttuurisen ja sosiaalisen pääoman käsitteleminen yhteisön rakentamisen kautta on olennaisen tärkeää tasapuolisten mahdollisuuksien luomiseksi ja osallistavamman digitaalisen yhteiskunnan edistämiseksi, jossa kaikkien äänet tulevat kuulluiksi ja edustetuiksi.

5.3

Marginalisoitujen ryhmien voimaannuttaminen syrjäytyneiden yhteisöjen digitaalisten alustojen

Saksassa digitaaliset alustat toimivat paikallisen sosiaalisen osallisuuden välineinä. Naapurustoihin liittyvät alustat, jotka vaihtelevat vapaaehtoisvoimin ylläpidetyistä blogeista ammattimaisiin valtakunnallisiin verkostoihin, luovat tiloja, joissa ihmiset voivat olla yhteydessä toisiinsa, jakaa tietoa ja osallistua paikallisiin aloitteisiin. Nämä alustat auttavat ylittämään sosiaalisia kuiluja tuomalla yhteen erilaisia yhteisön jäseniä ja antamalla aiemmin paikallisista keskusteluista syrjäytyneille mahdollisuuden osallistua aktiivisesti. Tanskassa Red Barnet Ungdom (Save the Children Youth Denmark) ja Ungdommens Røde Kors (Youth Red Cross Denmark) on tunnustettu keskeisiksi alustoiksi, jotka keskittyvät riskialttiiden nuorten mentorointiin.

Suomessa teknologiaa käytetään konfliktien hallintaan ja rauhanrakentamiseen. Kriisinhallinta-aloite (CMI) hyödyntää verkostanalyysiä ja big dataa konfliktien mallintamiseen, mikä parantaa konfliktianalyysiä ja päätöksentekoprosesseja. Se kehittää myös verkkopohjaisia työkaluja osallistavan päätöksenteon ja ennakointikyvyn parantamiseksi.

Sosiaalinen osallisuus digitaalisen median avulla rauhanprosessien aikana. Suomen peaceteck-ekosysteemi keskittyy yhteistyöhön, jatkuvaan oppimiseen ja vaikutusten arviointiin, mikä tekee siitä erittäin innovatiivisen lähestymistavan rauhanrakentamiseen.

Espanjassa yhteisönrakennustyö keskittyy sosiaaliseen voimaannuttamiseen. Asiantuntijat korostavat yhteistoiminnan merkitystä syrjittyjen yhteisöjen äänen vahvistamisessa. Afroféminas- ja Afrocolectiva-kaltaiset alustat luovat omaa sisältöä haastaakseen vallitsevia narratiiveja ja edistääkseen edustusta. Tutkimukset osoittavat, että digitaaliset alustat ovat avainasemassa syrjäytyneiden yhteisöjen sosiaalisen, taloudellisen ja kulttuurisen osallisuuden parantamisessa.

Internet ja digitaaliset alustat ovat keskeisessä roolissa yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistämisessä. Eri maat ovat kehittäneet aloitteita, joissa hyödynnetään teknologiaa syrjittyjen ryhmien voimaannuttamiseksi, rauhanrakentamisen edistämiseksi ja paikallisten verkostojen vahvistamiseksi.

Irlannissa useat aloitteet edistävät digitaalista osallisuutta ja konfliktien ratkaisua. SICAP-ohjelma tarjoaa kohdennettua tukea heikommissa asemassa oleville henkilöille auttaen heitä pääsemään digitaalisten työkalujen ja palveluiden pariin. New Communities Partnership (NCP) tarjoaa digitaalisen lukutaidon työpajoja pakolaisille ja maahanmuuttajille, joissa opetetaan käytännön taitoja, kuten työnhakua verkossa ja julkisten palveluiden käyttöä. Irlannissa ja Pohjois-Irlannissa digitaalista mediaa käytetään myös rauhanrakentamisen, sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja kunnioittavan verkkokeskustelun edistämiseen. Nämä aloitteet keskittyvät vähentämään verkossa esiintyvää negatiivisuutta, väärää tietoa ja vihapuhetta sekä varmistamaan, että syrjäytyneet ryhmät voivat osallistua täysimääräisesti digitaaliseen yhteiskuntaan.

Turkissa digitaaliset alustat mahdollistavat yhteistoimintaa ja edunvalvontaa. Tapaustutkimukset osoittavat, että nuoret, naiset ja muut heikommissa asemassa olevat ryhmät käyttävät sosiaalista mediaa ja verkkofoorumia luodakseen tukea tarjoavia yhteisöjä. Nämä digitaaliset tilat antavat yksilöille mahdollisuuden jakaa kokemuksia, ajaa oikeuksiaan ja tehdä yhteistyötä aloitteissa, jotka parantavat heidän sosiaalisia olosuhteitaan.

Valitut aloitteet esittelevät ainutlaatuisia ja innovatiivisia lähestymistapoja yhteisöjen rakentamiseen, joissa keskitytään big dataan ja rauhanrakentamiseen; sisällön luomiseen aliedustettujen äänen esiin tuomiseksi; pakolaisille ja maahanmuuttajille suunnattuun digitaaliseen lukutaitoon; ruohonjuuritason yhteisöjen mobilisointiin osallisuuden edistämiseksi. Kaikki nämä esimerkit osoittavat digitaalisten alustojen ja verkkoympäristön positiivisen vaikutuksen merkittävään sosiaaliseen muutokseen ja sosiaalisen osallisuuden vahvistamiseen paikallisissa yhteisöissä. Kuten tässä raportissa on toistuvasti todettu, internetin ja digitaalisten alustojen suuntauksena on kuitenkin toistaa offline-elämässä esiintyviä eriarvoisuuksia ja syrjintää.

06

Opitut asiat, haasteet ja mahdollisuudet

Digitaalisen osallisuuden aloitteet korostavat **esteettömyyden, digitaalisen lukutaidon, yhteisön osallistumisen, eri sidosryhmien yhteistyön ja tasapuolisen osallistumisen** tärkeyttä. Jokaisessa kansallisessa raportissa on esitetty arvokkaita oppeja ja tuotu esiin ainutlaatuisia haasteita osallistavien digitaalisten tilojen edistämiseksi.

Opit

Tanska korostaa tarvetta jäsenmäärälle digistrategialle, joka varmistaa saavutettavuuden ja osaamisen.

Digital Post -hankkeen toteuttaminen paljasti digitaalisten taitojen koulutuksen tarpeellisuuden erityisesti ikääntyneiden keskuudessa ja osoitti, että osallisuustoimet on oltava jatkuvia ja mukautuvia.

Suomi osoittaa, kuinka digitaalisen ja kasvokkain tapahtuvan vuorovaikutuksen yhdistäminen sekä sosiaalisen median hyödyntäminen edunvalvonnassa voivat tehokkaasti edistää osallisuutta, osallistumista ja rauhanrakentamista. Vastuullisen digitaalisen median käytön varmistaminen ja digitaalisten valmiuksien parantaminen kaikissa yhteiskuntaryhmissä ovat kuitenkin edelleen kriittisen tärkeitä.

Saksa korostaa medialukutaidon ja digitaalisen koulutuksen tärkeyttä kaikilla tasoilla. Kansalliset kampanjat ja digitaaliset oppimishjelmat osoittavat, että osallisuus on enemmän kuin pelkkä pääsy teknologiaan, vaan se vaatii riittävät taidot ja infrastruktuurin koulutuksen ja työvoiman kehittämisen tukemiseksi.

Ukraina korostaa väärään tietoon, yksityisyyden loukkauksiin ja syrjäytymiseen liittyviä riskejä. Digitaalinen lukutaito, vahvat sääntelykehykset ja ruohonjuuritason liikkeet ovat avainasemassa näiden haasteiden lieventämisessä ja digitaalisen median osallisuutta ja osallistumista edistävän potentiaalin maksimoinnissa.

Espanja korostaa digitaalisen lukutaidon, teknologisten resurssien tasapuolisen saatavuuden ja digitaalisten alustojen esteettömyyden merkitystä. Marginalisoituneiden yhteisöjen osallistaminen päätöksentekoprosesseihin ja sisällöntuotantoon edistää voimaannuttamista ja torjuu hallitsevia narratiiveja.

Irlanti korostaa digitaalisen lukutaidon perustavanlaatuista roolia syrjäytyneille yhteisöille ja painottaa räätälöityjen ohjelmien sekä hallitusten ja kansalaisjärjestöjen välisen jatkuvan yhteistyön tarvetta.

Turkki osoittaa, kuinka digitaaliset alustat voivat toimia tehokkaina välineinä yhteisön rakentamisessa ja edunvalvonnassa, mahdollistamalla syrjäytyneiden ryhmien kokemusten jakamisen ja oikeuksien puolustamisen.

Ukraina korostaa väärään tietoon, yksityisyyden loukkauksiin ja syrjäytymiseen liittyviä riskejä. Digitaalinen lukutaito, vahvat sääntelykehykset ja ruohonjuuritason liikkeet ovat avainasemassa näiden haasteiden lieventämisessä ja digitaalisen median osallisuutta ja osallistumista edistävän potentiaalin maksimoinnissa.

Espanja korostaa digitaalisen lukutaidon, tasapuolisen pääsyn teknologisiin resursseihin ja

digitaalisten alustojen saavutettavuuden merkitystä. Marginalisoitujen yhteisöjen osallistaminen päätöksentekoprosesseihin ja sisällöntuotantoon edistää voimaannuttamista ja torjuu hallitsevia narratiiveja.

Irlanti korostaa digitaalisen lukutaidon perustavanlaatuisista roolia syrjäytyneille yhteisöille ja painottaa räätälöityjen ohjelmien sekä hallitusten ja kansalaisjärjestöjen välisen jatkuvan yhteistyön tarvetta.

Turkki osoittaa, kuinka digitaaliset alustat voivat toimia tehokkaina välineinä yhteisön rakentamisessa ja edunvalvonnassa, mahdollistamalla syrjäytyneiden ryhmien kokemusten jakamisen ja oikeuksien puolustamisen.

Haasteet

Digitaalisen osallisuuden edistämisyhtymyksistä huolimatta esteitä on edelleen olemassa, kuten vihapuhe, väärä tieto, verkkohäirintä, muukalaisviha, edustuksen puute virtuaalitulissa ja digitaalinen kuilu.

Tanska kamppailee ikääntyneiden ja maahanmuuttajien digitaalisen lukutaidon kuilun kaventamisessa, kun taas verkkohäirintä on edelleen kiireellinen ongelma. Suomi ja Ukraina kohtaavat haasteita tasapuolisen digitaalisen pääsyn varmistamisessa ja väärän tiedon torjumisessa. Saksassa tarvitaan edelleen parannettua digitaalista infrastruktuuria koulutukseen ja opetukseen, ja opettajat ovat ilmaisseet tyytymättömyytensä resursseihin ja koulutukseen. Espanjalla on esteitä tasapuolisen teknologisen pääsyn saavuttamisessa ja digitaalisen syrjinnän torjumisessa. infrastruktuurin parannukset digitaalisen osallisuuden vahvistamiseksi.

Irlanti taistelee edelleen digitaalisen infrastruktuurin eriarvoisuutta vastaan, erityisesti maaseudulla, samalla kun se varmistaa resurssien tasapuolisen saatavuuden. Turkin on vahvistettava julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia ja Mahdollisuudet

Maat voivat hyödyntää uusia teknologioita, kuten tekoälyä ja avoimen lähdekoodin ratkaisuja, digitaalisen osallisuuden parantamiseksi. Tanskan keskittyminen tekoälypohjaisiin esteettömyystyökaluihin tarjoaa mallin muille maille. Suomen sitoutuminen osallistavaan digitaaliseen muutokseen korostaa digitaalisen median potentiaalia osallistavien yhteiskuntien luomisessa. Saksan ”Digitaalinen sopimus kouluille” tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa digitaalista koulutusta infrastruktuuri-investointien avulla. Espanjan painotus monialaisiin politiikkoihin voi johtaa osallistavampaan digitaaliseen yhteiskuntaan. Irlannin lähestymistapa digitaalisen vaikutusvallan edistämiseen innovaation ja yhteistyön kautta voi toimia mallina globaaleille digitaalisen osallisuuden pyrkimyksille. Turkki voi hyötyä infrastruktuurin jatkuvista parannuksista ja digitaalisen lukutaidon aloitteista maksimoidakseen digitaalisten työkalujen vaikutuksen.

Mahdollisuudet

Maat voivat hyödyntää uusia **teknologioita, kuten tekoälyä ja avoimen lähdekoodin ratkaisuja**, digitaalisen osallisuuden parantamiseksi.

Tanskan panostus tekoälypohjaisiin esteettömyystyökaluihin tarjoaa mallin muille maille. Suomen sitoutuminen osallistavaan digitaaliseen muutokseen korostaa digitaalisen median potentiaalia osallistavien yhteiskuntien luomisessa. Saksan ”Digitaalinen sopimus kouluille” tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa digitaalista koulutusta infrastruktuuri-investointien avulla. Espanjan painotus sektorien välisiin

politiikkoihin voi johtaa osallistavampaan digitaaliseen yhteiskuntaan. Irlannin lähestymistapa digitaalisen vaikutusvallan edistämiseen innovaatioiden ja yhteistyön kautta voi toimia mallina globaaleille digitaalisen osallisuuden ponnisteluille. Turkki voi hyötyä infrastruktuurin ja digitaalisen lukutaidon jatkuvasta parantamisesta

Keskeiset toiminta-alueet

01

Koulutus, koulutus, koulutus. Digitaalisen lukutaidon ohjelmien laajentaminen:

Varmistetaan, että kaikki ihmiset, erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat tai monien eriarvoisuuksien kohteeksi joutuvat ryhmät, saavat merkityksellistä ja käytännönläheistä koulutusta, jotta he voivat liikkua digitaalisissa ympäristöissä tehokkaasti ja kehittää kriittistä ajattelua. On myös tärkeää ottaa UDL (Universal Design Learning) ja digitaalinen osaaminen osaksi opetussuunnitelman ydintä (virallisessa ja epävirallisessa koulutuksessa), kannustaa elinikäiseen oppimiseen sekä sisällyttää monialainen lähestymistapa ja internetin omaksuminen.

02

Yhteisön osallistuminen:

Onnistuneisiin aloitteisiin liittyy usein aktiivista yhteisön osallistumista, jossa haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät osallistuvat suunnitteluun.

03

Infrastruktuurin ja saavutettavuuden parantaminen:

Teknologisen infrastruktuurin aukkojen kaventaminen, erityisesti maaseudulla, ja sen varmistaminen, että digitaaliset työkalut ovat kaikkien saatavilla.

04

Digitaalisten oikeuksien ja suojan vahvistaminen:

Kehitetään politiikkaa, jolla lievennetään verkkohäirintää, väärää tietoa ja yksityisyyden loukkauksia sekä edistetään turvallista digitaalista tilaa.

05

Osallistavan sisällöntuotannon edistäminen:

On keskeistä tukea syrjäytymisvaarassa olevia tai syrjittyjä ryhmiä tuottamaan ja hallitsemaan digitaalisia kertomuksia, jotka edustavat heidän kokemuksiaan ja näkökulmiaan. Monipuolisten, kulttuurienvälisissä ja digitaalisissa taidoissa hyvin koulutettujen ja risteävän syrjinnän tiedostavien äänten olemassaolo, jotka luovat digitaalista sisältöä sekä luovat ja jakavat vastakertomuksia stereotyyppien ja ennakkoluulojen torjumiseksi, mahdollistavat monipuolisemman edustuksen virtuaalitalassa ja rikastuttavat tätä virtuaalitalaa välittämisen, demokratian ja monipuolisten panosten kannalta.

06

Monen sidosryhmän yhteistyön edistäminen:

Suurimmalle osalle yhteisistä aloitteista on ominaista hallituksen, voittoa tavoittelemattomien järjestöjen ja kansalaisjärjestöjen (joissakin tapauksissa ruohonjuuritason yhteisöryhmien) osallistuminen ja sitoutuminen; joissakin tapauksissa myös yksityiset organisaatiot ovat olleet mukana hankkeissa ja toiminnassa. Kattava lähestymistapa varmistaa, että erilaiset näkökulmat otetaan huomioon, ja voi luoda ihanteelliset olosuhteet kestävien ja tehokkaiden digitaalisen osallisuuden strategioiden toteuttamiselle.

07

Digitaalisten aloitteiden seuranta ja arviointi:

Luodaan puitteet digitaalisen osallisuuden ohjelmien tehokkuuden arvioimiseksi ja mukautetaan strategioita näyttöön perustuvien tulosten perusteella.

08

Rakenteellisia esteitä käsittelevät strategiset toimet:

Rakenteellisten esteiden tunnistaminen ja käsitteleminen monialaisesta näkökulmasta, jossa otetaan huomioon esimerkiksi kulttuuriset mallit, sosioekonomiset eriarvoisuudet ja esteettömyyskysymykset, on ratkaisevan tärkeää sen varmistamiseksi, että kaikki voivat hyötyä digitaalisista medioista ja liikkua niissä turvallisesti. Näiden esteiden vähentämiseen tähtäävät politiikat ovat olleet tehokkaita osallisuuden edistämässä.

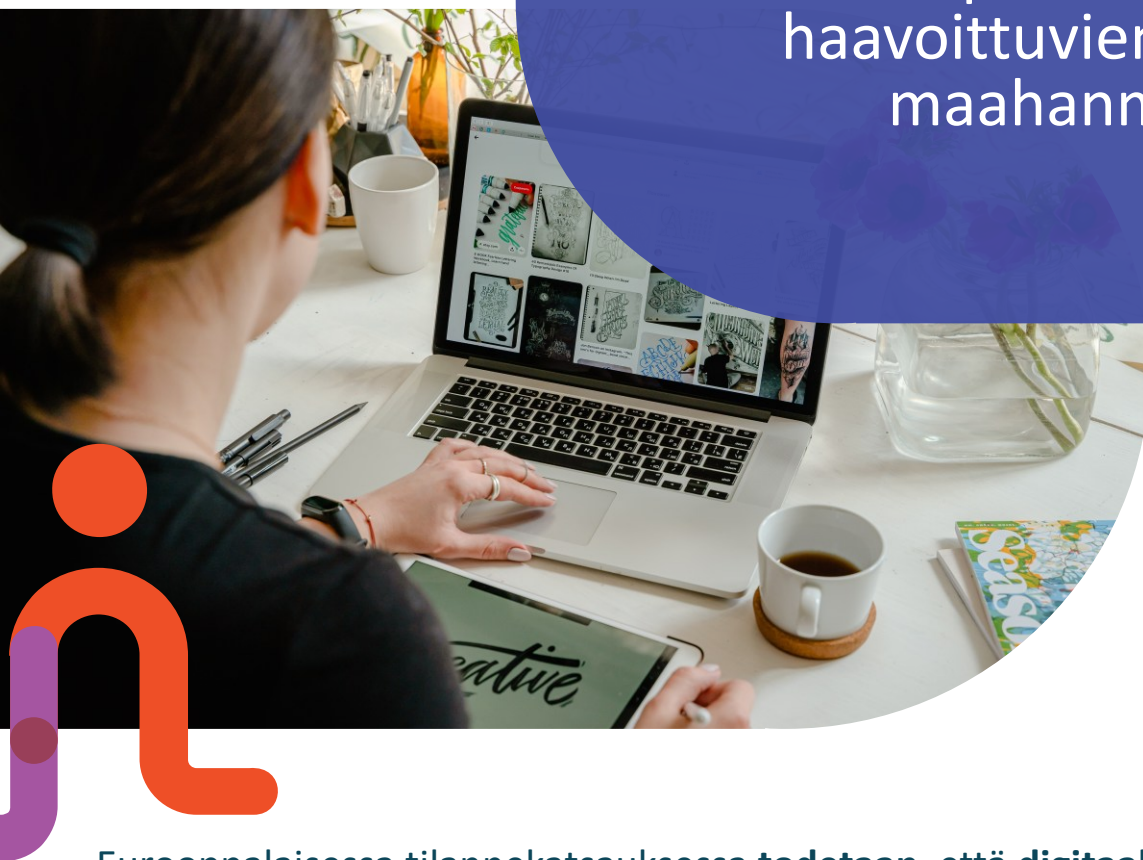
Vaikka jokaisella maalla on omat haasteensa ja ratkaisunsa, esiin nousee yhteisiä teemoja: tarve strategisiin politiikkoihin digitaalisen kuilun ylittämiseksi, tarve jatkuvaan digitaalisen lukutaidon koulutukseen, investoinnit infrastruktuuriin, suojautuminen vihapuheelta, rasismilta tai syrjinnältä, strategioiden määrittäminen offline-yhteiskunnallisten eriarvoisuuksien jatkumisen estämiseksi sekä syrjittyjen ryhmien aktiivisen osallistumisen edistäminen. Keskittymällä edellä mainittuihin

alueisiin yhteiskunnat voivat luoda osallistavamman digitaalisen tulevaisuuden, jossa kaikilla on taustasta tai olosuhteista riippumatta yhtäläiset mahdollisuudet hyödyntää digitaalisia mahdollisuuksia.

Nämä opit korostavat sopeutumiskyvyn, yhteistyön ja paikallisten olosuhteiden huomioimisen tärkeyttä kehitettäessä tehokkaita strategioita sosiaalisen osallisuuden edistämiseksi digitaalisen median avulla eri maissa.

Johtopäätökset aiheesta haavoittuvien yhteisöjen, maahanmuuttajien ja pakolaisten

Eurooppalaisessa tilannekatsauksessa **todetaan**, että **digitaalisen osallisuuden alalla on tapahtunut merkittävää edistystä**, mutta haasteita on edelleen osallistumisen, rauhanrakentamisen ja monimuotoisuuden täysimääräisen edistämisen varmistamisessa. **Euroopan unioni (EU) on toteuttanut politiikkoja, lainsäädäntökehyksiä ja hankkeita, joiden tavoitteena on edistää sosiaalista osallisuutta ja kaventaa digitaalista kuilua.** #ATodoColor- ja ALL DIGITAL Weeks -aloitteet korostavat EU:n sitoutumista digitaaliseen lukutaitoon.

Näissä aloitteissa painotetaan kuitenkin osallisuutta ja digitaalisia taitoja välitystoimintaan perustuvan lähestymistavan sijaan. Välitysstrategioiden kehittäminen osallisuuden ja rauhanrakentamisen välineenä on edelleen alue, jota on syytä tutkia tarkemmin.

Tanskan lähestymistapa osallistaviin digitaalisiin medioihin on edistysellinen, ja siinä on vahvaa julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä digitaalisen kuilun, vihapuheen ja verkkohäirinnän torjumiseksi. Lisäponnisteluja tarvitaan kuitenkin ikääntyneiden ja maahanmuuttajien tukemiseksi, jotta varmistetaan tasapuolinen pääsy digitaalisiin resursseihin ja lukutaito-ohjelmiin.

Suomi korostaa digitaalisen median muutosvoimaa tunnustaen samalla sen riskit, kuten väärän tiedon levittämisen, yksityisyyden suojaan liittyvät huolenaiheet ja vammaisten syrjäytymisen. Maa keskittyy koulutukseen, suojaavaan lainsäädäntöön, kohtuuhintaisuuteen ja ruohonjuuritason digitaaliseen aktivismiin näiden riskien lieventämiseksi. Digitaalinen muutos voi kuitenkin olla liian optimistinen, ellei kohderyhmien digitaalista ulottuvuutta ja osaamistasoa arvioida asianmukaisesti. Myös digitaalisten alustojen omistajuus, kaupalliset intressit ja vaihtelevat demokraattiset tulkinnat vaikuttavat digitaalisen median tehokkuuteen osallisuuden edistämisessä.

Saksa on edistynyt tasaisesti digitaalisen median integroinnissa eri sektoreille painottaen voimakkaasti medialukutaitoa, digitaalista infrastruktuuria ja osallistavaa koulutusta. Vaikka infrastruktuuriin ja opettajien koulutukseen liittyy edelleen haasteita, maan sitoutuminen digitaaliseen osallisuuteen tarjoaa merkittäviä mahdollisuuksia entistä tasa-arvoisemman digitaalisen yhteiskunnan rakentamiseen.

Ukraina painottaa digitaalista lukutaitoa, suojaavia lakeja ja ruohonjuuritason liikkeitä osallisuuden ja osallistumisen edistämiseksi. Digitaalisen median vastuullisen käytön varmistaminen on ratkaisevan tärkeää tietoon perustuvan ja verkottuneen yhteiskunnan edistämiseksi.

Espanja korostaa digitaalisen median sekä potentiaalia että riskejä sosiaalisen osallisuuden kannalta. Vaikka digitaaliset alustat tarjoavat näkyvyyttä ja osallistumismahdollisuuksia, ne myös ylläpitävät eriarvoisuutta, ellei niitä hallinnoida tehokkaasti. Maa asettaa etusijalle digitaalisen ja algoritmisen lukutaidon, sisällön sääntelyn sekä vastuullisen digitaalisen osallistumisen.

Suositukseen kuuluu digitaalisen lukutaidon integroiminen viralliseen ja epäviralliseen koulutukseen, esteettömien digitaalisten osallistumistilojen luominen sekä digitaalisten alustojen kannustaminen ottamaan suurempi vastuu haitallisen sisällön moderoinnista. Espanja korostaa myös avoimien oppimisresurssien (OER) roolia digitaalisen osallisuuden edistämässä ja syrjäytyneiden yhteisöjen tukemisessa vertaismentoroinnin ja yhteisöpohjaisten

digitaalisen pääsyn ohjelmien kautta.

Irlanti esittelee ainutlaatuisen lähestymistavan digitaaliseen osallisuuteen, erityisesti maahanmuuttajien ja pakolaisten tarpeiden huomioon ottamisessa. Maa on toteuttanut aloitteita, kuten Digital Skills for Citizens -ohjelman, jonka tavoitteena on tarjota välttämätöntä digitaalisten taitojen koulutusta syrjäytymisvaarassa oleville. Irlanti korostaa myös yhteisöpohjaisia digitaalisen lukutaidon ohjelmia, joissa hyödynnetään paikallisia organisaatioita ja kirjastoja haavoittuvien väestöryhmien tavoittamiseksi. Haasteita on kuitenkin edelleen edullisten digitaalisten työkalujen ja nopean internetin yhdenmukaisen saatavuuden varmistamisessa, erityisesti maaseudulla. Lisäksi Irlanti pyrkii vahvistamaan oikeudellista suojaa verkossa leviävää väärää tietoa ja vihapuhetta vastaan tunnustaen tarpeen tasapainoiselle lähestymistavalle, joka turvaa sananvapauden ja ehkäisee samalla digitaalista haittaa.

Yleisesti ottaen strategisissa päätöksissä, joilla internetistä pyritään tekemään monimuotoinen, turvallinen ja osallistava tila, tulisi ottaa huomioon digitaalisen kuilun jatkuminen erityisesti maaseudulla ja sen kielteiset vaikutukset haavoittuville ryhmille (joihin voi kohdistua moniulotteista syrjintää); kattavien digitaalisen lukutaidon ohjelmien puute ja moniulotteisen lähestymistavan puute; monipuolisten äänten rajallinen edustus virtuaalitilassa ja se, että alustojen nykyinen kehitys ei poiki stereotyyppien, ennakkoluulojen ja sosiaalisten eriarvoisuuksien toistumista ja vähentämistä.

Muutokset syntyvät yhteisön osallistumisen, monien sidosryhmien välisen pitkäjänteisen yhteistyön, kestävien aloitteiden ja koulutuksen kautta. Osallistavan ja kriittisen virallisen, epävirallisen ja arkioppimisen rooli digitaalisen eriarvoisuuden torjumisessa sekä keskeisten digitaalisten osaamisalueiden ja taitojen kouluttamisessa sekä esteettömien, kiinnostavien ja monipuolisten oppimisympäristöjen luomisessa on avainasemassa osallistavan digitaalisen median tulevaisuuden kannalta. Näihin seikkoihin kiinnittämällä huomiota yhteiskunnat voivat edistää osallistavampaa, osallistavampaa ja oikeudenmukaisempaa digitaalista tulevaisuutta haavoittuville yhteisöille, maahanmuuttajille ja pakolaisille.

08

Lopulliset ehdotukset osaamisen ja taitojen kehittämiseen liittyen

Raportin keskeisten tulosten perusteella seuraavassa osiossa pyritään tunnistamaan keskeiset elementit, joita voitaisiin kehittää digitaalisen osaamisen ja taitojen alalla käyttämällä Euroopan unionin digitaalisen osaamisen viitekehystä (DigiComp). Seuraavat digitaaliset taidot ja osaamisalueet ovat olennaisia digitaalisen osallisuuden edistämiseksi haavoittuvissa yhteisöissä, erityisesti maahanmuuttajien ja pakolaisten keskuudessa.

Seuraavat **digitaaliset taidot ja osaamisalueet** ovat olennaisia digitaalisen osallisuuden edistämiseksi haavoittuvissa yhteisöissä, erityisesti maahanmuuttajien ja pakolaisten keskuudessa.

01 Tieto- ja datalukutaito

- Kyky etsiä, arvioida ja analysoida kriittisesti digitaalista sisältöä.
- Kriittinen ajattelu. Väärän tiedon, valeutisten ja yksityisyyteen liittyvien ongelmien tunnistaminen

02 Viestintä ja yhteistyö

- Digitaalisten työkalujen asianmukainen käyttö.
- Viestintävälineiden ja -strategioiden, kuten tarinankerronnan, tuntemus ja käyttö.
- Kulttuurienvälinen osaaminen tai tietoisuus kulttuurieroista digitaalisessa viestinnässä.

03 Digitaalisen sisällön luominen:

- Taidot tuottaa, muokata ja jakaa digitaalista sisältöä kulttuurisesti osallistavalla tavalla.
- Digitaalisten alustojen eettinen käyttö, tekijänoikeuksien ja immateriaalioikeuksien kunnioittaminen.

04 Turvallisuus ja kyberturvallisuus

- Henkilötietojen ja yksityisyyden suojelu.
- Tietoisuus verkkoriskeistä, huijauksista ja verkkokiusaamisesta.

05 Ongelmanratkaisu digitaalisissa ympäristöissä

- Uusiin digitaalisiin työkaluihin sopeutuminen ja teknisten esteiden ylittäminen.
- Digitaalisten resurssien hyödyntäminen koulutuksessa, työelämässä ja kansalaisosallistumisessa.

Sisällöntuottajien **osaamiset ja taidot** digitaalisen osallisuuden edistämiseksi

01

Kulttuurienvälinen viestintä ja tietoisuus

- Kulttuuristen herkkyyksien ja erilaisten näkökulmien ymmärtäminen.
- Sisällön mukauttaminen osallistavaksi ja eri yhteisöille saavutettavaksi

02

Osallistava tarinankerronta ja edustus

- Haavoittuvien yhteisöjen eettinen ja vastuullinen kuvaaminen.
- Haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten maahanmuuttajien ja pakolaisten, osallistaminen sisällöntuotantoon heidän äänensä vahvistamiseksi.

03

Digitaalinen esteettömyys ja universaali suunnittelu

- Sisällön täyden saavutettavuuden varmistaminen.
- Selkeän kielen käyttö, kuvien vaihtoehtoinen teksti ja äänikuvasvaihtoehdot

04

Mediataito ja kriittinen ajattelu

- Väärän tiedon ja valeuutisten tunnistaminen.
- Positiivisen digitaalisen osallistumisen ja verkkoturvallisuuden edistäminen.

05

Yhteisön osallistaminen ja yhteiskehittäminen

- Marginalisoitujen ryhmien osallistaminen sisällönkehitysprosessiin.
- Kunnioittavan digitaalisen osallistumisen kannustaminen interaktiivisen median avulla.

Digitaalisen sisällön luojilla on keskeinen rooli digitaalisen osallisuuden edistämisessä. **DigiComp-viitekehyksen** mukaan seuraavia taitoja tulisi korostaa tai käsitellä:

01

Tieto- ja datalukutaito

- Tietojen, informaation ja digitaalisen sisällön selaaminen, haku ja suodattaminen
- Tietojen, informaation ja digitaalisen sisällön arviointi
- Tietojen, informaation ja digitaalisen sisällön hallinta

02

Viestintä ja yhteistyö

- Vuorovaikutus digitaalisten teknologioiden avulla
- Jakaminen digitaalisten teknologioiden avulla
- Kansalaisuuden edistäminen digitaalisten teknologioiden avulla
- Yhteistyö digitaalisten teknologioiden avulla
- Verkkokäyttäytymissäännöt

03

Digitaalisen identiteetin hallinta

- Digitaalisen sisällön luominen
- Digitaalisen sisällön kehittäminen
- Digitaalisen sisällön integrointi ja uudelleenmuokkaus
- Tekijänoikeudet ja lisenssit

04

Turvallisuus

- Henkilötietojen ja yksityisyyden suoja
- Terveiden ja hyvinvoinnin suojeleminen
- Ongelmanratkaisu
- Digitaalisen osaamisen puutteiden tunnistaminen

Integroimalla nämä osaamisalueet ja taidot sekä haavoittuvat yhteisöt että digitaalisen sisällön luojat voivat edistää osallistavampaa ja tasa-arvoisempaa digitaalista ympäristöä.

* Huomioi jätteiden vähentämiseksi, että tulostat tämän asiakirjan harmaasävyisenä tai mustavalkoisena värillisen sijaan. Tulosta paperin molemmille puolille (kaksipuolinen tulostus) ja, jos mahdollista, tulosta useita dioja tai sivuja yhdelle sivulle.

Seuraa matkaa

www.includememedia.eu

This work is licensed under

Creative Commons
Attribution-NonCommercial-
ShareAlike 4.0 International

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them